

Van'da Urartu Döneminden Ezgi Taşı Bulundu

Van'ın Gürpınar ilçesindeki kazı çalışmalarında el değirmenleri icat edilmeden önce tahıl ürünlerinin öğütülmesinde kullanılan Urartu dönemine ait ezgi taşı bulundu. - 20.09.2018

Mesut Varol (AA) - Van'ın Gürpınar ilçesindeki Çavuştepe Kalesi'nde yapılan kazı çalışmalarında Urartuların tahıl ürünlerini öğütmede kullandığı ezgi taşı gün yüzüne çıkarıldı.

İlçenin Çavuştepe Mahallesi'nde Urartu Kralı II. Sardur tarafından inşa edilen surlar, su sarnıçları, tapınaklar ve saray yapılarıyla günümüze kadar ihtişamını koruyan kalede 2014 yılında başlatılan kazı çalışmalarının bu yılki etabı tamamlandı.

Milattan önce 750 yılında yaptırılan kale ve kuzey kısmındaki nekropolde bu yıl yürütülen kazı çalışmalarında her yıl Urartular dönemine ait yeni bilgi ve bulgular ortaya çıkıyor.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Rafet Çavuşoğlu başkanlığında yürütülen kazı çalışmalarında buğday, arpa, nohut, mısır gibi tahılların öğütülmesinde kullanılan 2 bin 700 yıl öncesine ait ezgi taşı bulundu.

YYÜ Edebiyat Fakültesi laboratuvarında incelenen ezgi taşının neolitik dönemden beri kullanıldığı tespit edildi.

Çavuşoğlu, AA muhabirine, kazı çalışmalarında gün yüzüne çıkarılan eserlerin belgelenmesi işlemlerini yürüttüklerini söyledi.

Bu yıl hem kalede hem de nekropol alanında çalışma sürdürdüklerini anlatan Çavuşoğlu, aşağı kaledeki depo binalarının kuzey duvarını yeniden ayağa kaldırdıklarını anımsattı.

“Uzun yıllar boyunca kullanılmış”

Nekropol alanında da “urne” denilen çok sayıda ölü gömme adetleriyle ilgili bulgulara rastladıklarını ifade eden Çavuşoğlu, şöyle dedi:

“Kalede çıkardığım taş, alt ezgi taşıdır. Bazalttan bir malzemedir. 54 santimetre uzunluğunda ve 30 santimetre genişliğinde dikdörtgen şeklindedir. İnsanların yerleşik hayata geçtikten sonraki aşamada arpa, buğday gibi tahılları burada öğütmek için kullanılan bir taşıdır. Bu taş çok uzun yıllar boyunca kullanılmış ve kültür haline getirilmiş”

Çavuoğlu, Urartular döneminde de ezgi taşının tahıl öğütme aracı olarak yoğun şekilde kullanıldığını belirterek, kazılarda dört ezgi taşı çıkardıklarını aktardı.

“Birinci bin yılda yaygın olarak kullanılmış”

Üst taşın alt ezgi taşına sürtünmesiyle yapılan işlem sonucu tahılların öğütüldüğünü aktaran Çavuşoğlu, şunları söyledi:

“İki parçadan oluşuyor. Üst taş sürtünmede, alt taş da gözenekli olarak kullanılıyor. İki taşın sürtünmesiyle içindeki buğday ufalanıp, un haline geliyor. Birinci bin yılda bu çok yaygın olarak kullanılmış. İnsanoğlu, alıştığı, kültür haline getirdiği bazalt taşın bu öğütme özelliğini bildiğinden dolayı teknolojisi sadece geliyor. Neolitik dönemde bazalt taşında çok fazla bir değişiklik olmuyor. Bundan yaklaşık 30, 40 yıl öncesine kadar el değirmenlerimiz vardı. Onlar biraz daha yuvarlaktı ama bazalttan oluşuyordu. Yaklaşık 10 bin yıllık bir geçmişe sahip olan taşın aynı cinsi kullanmış. İnsanoğlu bunu değiştirmiyor sadece teknolojisini geliştiriyor.”

“Çok büyük bir işleve sahip”

Kazı çalışmalarında ezgi taşlarını hem mekan içinde hem de yüzey kısımda bulabildiklerini anlatan Çavuoğlu, şöyle devam etti:

“İncelendiği zaman bunların çok büyük bir işleve sahip olduğunu, insanoğlunun beslenmesindeki en önemli araçlardan bir tanesi olduğunu anlıyoruz. Bu taşın uzun süre kullanılmış olması, aşınmış olması bize bunu gösteriyor. Bir diğer önemli husus ise kalede yaşayan insanların ekmek ihtiyacını karşılamak için buğdaya ihtiyaçları var. Gürpınar Ovası da buğday ekimi için çok önemli bir yer.”

Çavuşoğlu, kalede gün yüzüne çıkarılan 120'ye yakın küpün kışı geçirmek için kullanıldığını anlatarak, “İhtiyaç duyulduğunda bu küplerin içerisindeki tahıl alınıp hızlı bir

şekilde öğütölüyordu. Bu taşın mutfakta daha çok yer alması gerekiyordu. Burada taş, cinsiyle ilgili de önemli ip uçları veriliyor. Hangi taş ne işe yarar bunu öğrenebiliyoruz. İnsanların dini, ırkları, toplum yapıları değışse bile bu kùltür geleneksel olarak devam etmiş. Urartularda da sıkça kullanıldığı görölüyor.” sözlerine yer verdi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA